

Synodus quarta Campensis.

Anno 1587 den 6 Junij naemiddages sijn die dienaers des godtlicken woorts ende olderlingen der kercken van Overijssel, tot den provincialem synodum binnen Campen gedeputeret, tsamengecomen ende hebben nae anropinge van den name des Heeren tot een praesidem JOANNEM GEROBULUM, tot een assessorem CASPARUM HOLSTECHIUM, ende tot een scribam BERNHERUM VEZEKIUM vercoren, ende volgens dese naevolgende stucken verhandelt.

1. Heefft D. GEROBULUS sijn rapport gedaen van tgeene hij ende borge-meister JOHAN HEIJNCK ende olderlinck van Deeventer, uit den naem ende van weegen deser kercken van Overijssel an hare Majesteit ende sijn Excell. last ontfangen hebbende, verrichtet ende voor afscheit becomen hebben

Ende alsoo deselve gedeputeerden bij verscheidene heeren deser provincien bedacht worden, dat sij buiten last, haer van der kercken gegeeven, solden angenommen hebben hare Majesteit ende sijn Excell. te begroeten, sijn belast die ministri van Campen, eenige van haer heeren ende der borgemeister ULGHER, desgelijcks seeckere heeren van Swolle, bij dewelcke sulcx gesecht is, verclaringe te doen ende indachtich te maecken van tgeene in der saecken soo bij der kercken gedaen ende oock uit derselver naem Ridder-schap ende Steeden opentlick is angegeeven.

2. Sijn geleesen die acta des nationalen synodi van den Haghe, om in allen kercken, daer noch tselve niet geschiet en is in alles, int werck gestelt te worden, ende sulcx besonder dewile die acten desselven synodi van Ridderschap ende Steeden deser lantschap neffens sijn Excell. geconfirmeret. Waerover volgens dese speciale consideratien genomen sijn.

3. Op den 4 artijckel, om een seecker formam examinis te hebben, is goetgevonden, dewile het voorige, soo tot noch toe gebruickt is, alle locos ende articulos fidei niet vervatet, dat men een nieuwe examen stellen sal, neemende tselve voornamelicken uit de Nederlantsche Belijdenisse des geloofs ende den Catechismo. Ende sijn, om dit werck bijeen toe brengen, op behaech des toecomenden synodi gedeputeert D. JOANNES GEROBULUS, GEORGIUS NOLTHENIUS, JODOCUS GOICKERUS.

4. Op het 20 artijckel, vant enckele off dubbele getal van die tot olderlingen ende diaconen te verkiesen sijn, om eendrachtich te sijn in deser kercke, wordt voor best gehouden te neemen het dubbele getall om die gemeente daeruit te laten kiesen, bij sooveerne men sodanich getal hebben can.

5. Op den 21 artijckel, vant ampt der olderlingen, is dese declaratie gedaen, als vooreersten, soo in eenige plaetsen die olderlingen een mipistrum suspecteren van valsche leere, dat sij sulcks den classi gehouden sullen sijn an te geeven, om bij deselve volgens nae gelegenheit der saecken naerder gelett ende wider gedaen moge worden; daerbeneevens wat die besoeckinge der gemeenten angaet, dat deselve henluiden met die dienaren gemein is ende geensins den olderlingen allene toecompt.

6. Op den 55 artijckel is geresolveret, dat men eendrachtelicken in deser kercken voortaan onderhouden sal, dat daerinne geordonneert is van het leesen des formuliers an die tafel voor die bedieninge des nachtmaels, daermeede die gemeente an een seecker forme gewennet werde ende daerdoor den grondt van den handel des avontmaels te beeter leeren verstaen.

7. Van het gebruick der evangelischen dominicalen, dewelcke tot noch

in dese kercke onderhouden sijn, is met gemeenen advijs geresolveret, dewile deselve vant pausdoom secdert den jare Christi 800 ons toegecomen sijn, streckende tot groote praejudicie van der kercken, holdende het gemeene volck in blintheit ende onverstandt van den gronde des goddelicken woordts, sijnde sonder onderscheit tesamen gevoecht, strijden tegen den gebruik der eerster olden kercken, dewelcke daervan niet hebben geweeten, afgeschafft sijn doorgaens bij den Gereformeerden kercken tot deser sijden ende oock verleeden jare den gedeputeerden, reisende tot het nationael synodo van weegen deser kercken, in de instructie meedegegeeven is an te holden om afgeschafft te mogen worden, dat deselve nu voordaen onderlaten ende in plaetse van dien een evangelist ordentlick verclaert sal worden. Dan sooveele den huislieden op den dorpen angaet, voor deselve sal men se moogen holden tot voller ende beeter anstellinge der kercken ten platten lande.

8. Dewile tot noch toe in desen beginselen der kercken het gebruik onderhouden is, dat die vijf hoofdstucken der christlicken religie voor die Catechismi predige voorgeleesen sijn, ende tselve nu in langen tijt genoechaem gedaen is, daermeede voordaen die ordinaris tijt van predigen in die uitlegginge des Catechismi nutlicken worde besteedet, sal hervorder, in plaetse derselven vijf capita oft van eenen seeckeren text, datselve stuck alleen voorgeleesen worden, tot welckers verclaringe men in den Catechismo sal gecomen sijn.

9. Dat gebedt: O Godt, die onse Vader bist, sal men in der weecken te singen naelaten.

10. Om te mogen vercrijgen een algemiene houlicksordeninge door autoriteit van sijn Excell., is D. GEROBULO opgelecht an CORNPUTIUM, in der saecken van de Hollandische kercken gedeputeert, te schrijven, dat die tesamencompst daertoe, geordonneret in nationali synodo van den Haghe, met den eersten mach bevordert worden.

11. Middelerwijle, alsoo het opschrijven der nieuwen ehelieden oftmaels vele swaricheiden onderworpen is, wordt goetgevonden, dat in eene jegelicke kercke een seecker dach ende ure van der weecken angestellt sal worden ten goetduncken van den kerckenraeden ter plaetsen respectivelick, op welcken tijt vermaent sullen worden, die daer willen geproclamiert sijn, te compareren voor 2 oft 3, bij den kerckenraedt gedeputeert, om met gemeenen advijs derselver opgenomen ende angeteickent te worden.

12. Die tesamenvoeginge der eheluiden, gelijk deselve een algemeene

actie is, die in facie ecclesiae ende geensints in geen plaetse der kercken alleen behoort te geschieden, sal henvorder eendrachtich voor den predichstoel nae het besluit der predigen ende doope, voor het gebedt, gedaen worden. Ende daermeede die gemiente met lange vermaningen niet werde opgehouden, sollen die ministri vermaent sijn hare predigen te vercoorten ende int trouwen uit den boecke des formuliers, daervan gestelt sijnde, ende etwas geabbrevieeret voorlesen, welverstaende dat hetselve formulier oock sal geachtvolget worden, als daer sullen getrouwet worden, dewelcke den anvanck hares ehestants met onordentlicke tesamenlopinge begonnen hebben. Doch soo sulcx bij lidtmaten geschiet is, sullen deselve nae gelegenheit van die gegeeven ergernis, als in anderen gelijcken saecken, vermaent ende gestraffet worden. Ende wat die tijt van trouwen angaet, sullen die kerckenraden bij hen mogen ordonneren van die dagen, op dewelcke sulcx geschieden sal, doch alsoo dat hetselve des Sondaechs voormiddage nagelaten worde.

13. Om eenen seeckeren voet te neemen van een beginsel der classicale vergaderinge te maecken, is goetgevonden, dat die ministri, soo binnen Campen nu ter tijt resideren, onder hen tot dien einde vooreerst alle weecken des Maendaechs vergaderen ende het gebruick der propositien uit den Catechismo anstellen sullen. Ende daermede oock somwijlen die naestgeleegene dienaren daertoe erschijnen, sullen haer bevljtigen sooveel mogelicken ende die gelegenheit hen toelaet op deselve tijt te compareren. Doch in val sulcx lancksamer geschiedt, sullen die voorschreeven ministri geautoriseert sijn, den classe eenmael off etlicke binnen Campen offt Swolle te verschrijven ten fine als boven, ende oock tot afhandeling van extraordinaris voorgevallen swaricheden, ende sulcx ter tijt van het toecomende particuliere synodo.

14. Om int werck te stellen die handelingen van den nationalen, alsoock hetgeene in desen synodo besloten is ende tot verbeeteringe der kercken noodich is, sijn tot visitatores voor dese reise gecoren D. GEROBULUS ende GEORGIUS NOLTHENIUS.

15. Sijn gedeputeret D. GEROBULUS ende borgemeister MONIJK, olderlinck, nae Hasselt te trecken om bij die magistraet aldaer an te holden op verbeeteringe van de swaricheden, die aldaer ontstaen sijn ende nootsaekkelick moeten remedieeret worden.

16. Is opgeleecht D. ULGHERO, consuli, ende HENRICO, ministro van Swolle, bij den vrijheeren VAN HOGENSAX JOACHIMUM SILIGINIUM te verhel-

pen, dat hij zijn stipendium vant vaendelen sijns broeders, liggende op der Swartesluis, mach ontfangen, gelijk bij die voorige garnisocnen geschiet is.

17. Die saecke van JOAN. LANCKELLER, dat hij mach bevordert worden tot den kerckendienst van Isselmuiden, wordt bevolen den kerckenraedt van Campen.

18. Van HERMANNO VOSS is geresolveret, dat hij hem voegen sal bij den kerckenraet van Swolle om dorch deselve aldaer an die magistraet verholpen te worden, dat hij mach voorsien worden met die opecompsten, die tot Wilsum tot der pastorijen ende vicarijen gehooren, ende daervoor den kerckendienst aldaer vertreeden, ende voor de reste afwachten die gemeene ordonnantie, opt stucke der dispensatie der geestlicken goederen ende betalinge der predicanten gestelt, ende voordaen bij Ridderschap ende Steeden ende sijn Excell. te bevorderen.

19. Sijn genomineret die dienaers van Campen ende BERNHERUS om over te sien een boecksken D. GEROBULI van die besoeckinge der crancken, ten einde hetselve mach gedruket worden. Ende soo wijders etwas voorviele, welcks nutlicken solde mogen uitgegeeven worden, sullen die dienaers van Campen ende Deventer, hier residerende, oft nae hare vertrecken die ministri van Swolle, belast sijn tot die tijt van toecomende synode provinciael tselve te visiteren.

20. Is oock geresolveret, dat men schriftelicken uit den name deses synodi D. doctorem PEZELIUM versoecken sal, die historie der leere ende handels D. JORIS met corte refutatie van dien tegen die nieuwe anwassende naevolgers van hem verneemen ende int licht te geeven. Sullen oock te gelijcke die ministri van Embden versocht worden om an doctorem PEZELIUM die schriften, die sijn diesangaende hebben, te willen oversenden.

21. Het toecomende synodum provinciael sal die kercke van Campen over een jaer uitschrijven. Ende sullen voordaen alle gedeputeerden der kereken, tot den synodum comende, oock daer der synodus in loco geholden wort, haer schriftelicke credits neffens die instructie medebrenghen van diegeene, die sijn gecommitteret hebben.

[22.] Alsoo THEODORUS SILIGINIUS wederom, contravenieerende beide die sententien des synodi particularis deser provincien van Overijssel, int jaer verleeden tusschen die kercke van Deventer ende hem gegeeven, alsoock het compromis, onlanx binnen Campen met hem opgericht, seeckere schriften an den kerckenraedt aldaer overgegeeven heeft tegens die uitgeweeckene

heeren ende den kerckenraet van Deventer voorss., waerin hij deselve personen beschuldicht van hem den loon sijns dienstes beloofft ende niet betaelt te sijn ende niet, alst behoort, geholpen te weesen uit de collecten, met een bijgevoechde calumnie, dat eenige, weinige int getal sijnde, met dieselve ommegeaen ende handelen nae haer eigen goetduncken, op welke puncten alle te samen die beschuldichde voorgenoemt behoort sijn, versoekende voorts bij forme van conclusie, dat hij THEODORUS hijrover van desen synodo (weesende sijnen competenten richter) behoorlicker wijze solde mogen gecensureret sijn ende, achtervolgende die sententie ende het compromis voorgedacht, het testimonium, hem op conditie gegeven, wederom solde mogen ingetogen ende geannihileret worden, soo isset, dat die synodus dit naevolgende in deser saecken secundum allegata et probata uitgesproocken ende verordineret heeft: Ten eersten, dat THEODORUS voorschreven dieselve schriften beide impertinentlick ende niet daert behoort, jae teegen den uitgedruckten reegel Christi, Matt. 18, overgegeeven heeft; ende wat angaet die beschuldigingen ende clachten, daerinne begreepen, dat deselve sonder fundament ende wetlicke oorsaecken, item met onwaerheit geschiet sijn, ende volgens daerover sijne schult in dese versaemlinge sal bekennen ende dengeenen, die hij beschuldicht heeft, om vergiffnisse bidden. Ten tweeden, dat die synodus hierover wel goet recht heeft om op versoek van die beclaechden hem het getuigenisse wederom af te neemen, als niet anders dan op conditie, nu menichmael overgetreeden, nu medegedeilt; dat die broeders noch voor dese reise ende niet meer, liever willende met sachtmoedicheit op hoope van beteringe dan nae rechte ende nae sijne verdiensten met hem handelen, tselve testimonium hem noch laten, met expresse verclaringe, dat indien hij THEODORUS naemaels bevonden wort iet desgelijcks publice oft privatim an te richten, alsdan met hem ten uitersten in allen deelen als met eenen ongeneeselicken menschen sal geprocederet worden. Tot welcken einde hij oock gehouden sal sijn, dese sententie tot confirmatie van het voorgaende te onderteickenen, welck hij ten beiden sijden gedaen heeft. Ende hoewel hij om deser sijner daet wille te rechte van alle genietinge der collecte solde mogen uitgesloten worden, als wesende tot gants andere einden vergadert ende gegeeven, soo isset nochtans, dat die synodus, anschouw nemende op den tegenwoordigen standt sijner familie, die van Deventer gebeden heeft, wanneer hij uit Campen vertrecken sal, tot teergelt ende om sijn angevangene saecke binnen Amsterdam uit te voeren die summa van 25 car. gulden eens, sonder daerna ijert meer te verwachten, uit besondere gratie willen toelleggen, waervan beloofft is rapport ende het beste te doen bij dengeenen, die over dese saecke gestelt sijn, met goeder toeversicht dat sulcks oock van der sijde sal naegecomen worden.

Aldus met gemene resolutie ende advijs gedaen ende geeindiget binnen
Campen desen 10 Junij anno 87.

Was onderteickent:

JOANNES GEROBULUS, electus hujus synodi praeses, subscripsi.
CASPARUS HOLSTECHUS, assessor hujus synodi, subscripsi.
BERNHERUS VEZEKIUS, electus hujus synodi scriba.
